

1849; thi den høitærede Indenrigsminister er jo enig med os i, at Ministeriets Bevillingsmyndighed alene hviler paa den Forudsætning, at en lignende Bevillingsmyndighed faktisk har været udøvet før 1849. Naar der nu har været Spørgsmaal om at gjøre denne Bevillingsmyndighed anvendelig, forekommer det mig, at det vilde have ligget overmaade nær, og at man maa undre sig over, at det ikke er sket, at foretage denne Undersøgelse, for at Ministeriet kunde forvisse sig om, at det overhovedet havde grundlovsmaassig Udkomst til at gaa den Vej. Det forholdsvis Stærkste, som den høitærede Minister har udtalt, er jo dette, at de paagældende langelandste Procuratorer ikke efter den foretagne Forhandling om Sagen ville kunne have stor Udsigt til at faae deres eventuelle Andragender bevilgede i Ministeriet. Det er vist meget naturligt, men jeg skal drøft det, at det er ikke sikkert eller sandsynligt, at de paagældende Procuratorer have tænkt sig, at de skulde fremkomme med Andragender om Transaktioner af den Bestaaffenhed. Deres Hverv er efter min Opfattelse af det Passerede væsentlig indskrænket til in Mellemandlers mellem Hartkornsbesidderne i Jylland og paa Værne, nemlig til at handle med dem, der have villet sælge Hovedgaardstaxt til en vis Pris, og disse Transaktioner ere, maa jeg antage, for en Del allerede skete. Nu bliver Spørgsmaalet: hvilken Ret kunne de Besiddere, der have kjøbt jydsk Hovedgaardstaxt for at overføre dem til Eiendomme paa Værne, vente at faae i Ministeriet? Det bliver altsaa ikke de paagældende langelandste Procuratorer, der komme til at ansøge i Ministeriet, det bliver de Godseiere, som have benyttet Procuratorerne til Mellemandlere for Erhvervelsen af jydsk Hovedgaardstaxt, der eventuelt maa henvende sig for at søge Bevilling paa Transaktioner af den Bestaaffenhed, saa det Spørgsmaal vil ikke komme til at foreligge i den Skikkelse, den høitærede Minister forudlægger, og jeg antager derfor ikke, at den høitærede Minister vil faae Anledning til at afflaa Begjæringer fra disse; men der vil sandsynligvis i den nærmeste Fremtid komme til at foreligge flere faarre Tilfælde, hvor enkelte Godseiere ansøge Ministeriet om en saadan Forlægning af Hovedgaardstaxt, og det vilde være mere betryggende, om den høitærede Minister havde svaret, at saadanne Andragender heller ikke efter den nu stedfundne Forhandling vilde kunne have Udsigt til at blive bevilgede.

Indenrigsministeren (Finsen): Jeg har tidligere fremhævet og skal tillade mig at gjentage det her, at den Bevilling, der er Tale om, er givet i Henhold til Reglerne i Grundlovens Bestemmelser, men da den ærede Forespørger rettede en Anmodning til mig om at nævne bestemte Tilfælde for 1849, hvor Sligt havde fundet Sted, svarede jeg, at jeg — ikke i Anledning af Bevillingens Udstedelse, men — i Anledning af Forespørgslenes Besvarelse ikke havde fundet Grund til at undersøge nærmere, hvorledes Praxis havde stillet sig for 1849. Hvis Forespørgslen havde givet mig Grund dertil, tvivler jeg ikke om, at jeg havde været i Stand til i Dag at underrette den ærede Forespørger om, i hvilke bestemte Tilfælde jydsk Herregaardsjord var bleven overført ved ministeriel Bevilling til Distrikterne for 1849. Naar den ærede sidste Taler holdt sig til en Yttring, jeg havde brugt om de saa meget nævnte langelandste Sagsførere, har min Mening naturligvis ikke været den, at jeg joudsatte, at disse Sagsførere skulde søge om Approbation paa at overflytte Hovedgaardstaxt fra Jylland til Værne, jeg forudsatte ganske vist, som den ærede Taler selv nævned, at de ere Kommissionærer, der købe for Andre og sælge til Andre, og de Andragender, som jeg har sigtet til tidligere, og som efter min Mening kun ville have liden Udsigt til at blive tagne til Følge, har jeg aldrig trovet vilde komme fra Sagsførerne, men fra dem, som have kjøbt den omtalte Jord.

H. Andersen: Efter den Udtalelse, det ærede Medlem for Præsto Amts 6te Valgkreds (Vojen) fremkom med, skulde man tro, at han antager det for en stor og vigtig Ting, at Bøndergods frit kan bortforpagtes. Jeg tror dog ikke, at ret mange Gaardbrugere ville være enige med det ærede Medlem i denne Betragtning, men dersom det virkelig skulde komme dertil, at det tog et større Omfang, at Gaardene saaledes vendte tilbage til Godserne og bleve bortforpagtede paa kort Mæremaal, tror da det ærede Medlem, at der vilde være saa langt et Skridt til at komme til at forandre disse Eiendomme blot ved Omlægning af Jord fra den ene Eiendom til den anden? Dersom man paa nogle Steder gjorde dem til Huse og andre Steder til større Gaarde, vilde man faa en passende Størrelse af Forpagtergaarde i Stedet for de nuværende